

Justiits- ja Digiministeerium

Eesti Andmekaitse Liit

info@andmekaitseliit.ee

Teie: 28.05.2025 nr 10-4/4625-1

Meie: 06.06.2025

Lp Kristi Värk

Täname Justiits- ja Digiministeeriumit Eesti Andmekaitse Liidu kaasamise eest. Esitame siinkohal meie tagasiside isikuandmete kaitse üldmääruse muutmise ettepanekule.

Eesti Andmekaitse Liit peab kõige olulisemaks, et Euroopa Komisjon arvestab isikuandmete kaitse üldmääruse algse mõttega¹ ehk muudatustega peab olema tagatud füüsiliste isikute andmete ja eraelu kaitse. Digitaalmaailma ohud ei ole võrreldes 2016. a vähenenud füüsilistele isikutele, vastupidi. Seejuures ei tohiks ka lõhkuda toimivat isikuandmete andmehaldusmodelit poliitilise agenda survele. Euroopa Liidu tugevus on inimõiguste ja vabaduste kaitse.

Järgnevalt on esitatud Eesti Andmekaitse Liidu tagasiside isikuandmete kaitse üldmääruse muutmise ettepanekule:

Euroopa Komisjoni poolt esitatud ettepanek: „IKÜMi vaatest puudutab määruse artiklit 30, milles on sätestatud, et iga vastutav töötleja ja volitatud töötleja peab pidama töötlemistoimingute registrit ning millist teavet see register peaks sisaldama. Samuti on artiklis toodud tingimused, millal seda kohustust täitma ei pea. Komisjoni ettepaneku eesmärk on laiendada kõnealuse artikli kohast erandi kohaldamisala, muutes andmete töötlemise toimingute registreerimise kohustuslikuks üksnes juhul, kui töötlemistoimingud kujutavad endast tõenäoliselt suurt ohtu andmesubjektide õigustele ja

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)

vabadustele. Selle erandi kasutamine osutuks võimalikuks organisatsioonidele, kus on vähem kui 750 töötajat.“

- Eesti Andmekaitse Liidu poolt peame vajalikuks välja tuua, et isikuandmete töötlemise toimingute registreerimine on saanud osaks tänapäevaste digiteenuste jm äriprotsesside kaardistamisest. Tänapäeval on normaalne, et ettevõtjad teavad/peavad teadma, mis andmed (vara) neil on, mida selle varaga tehakse, mis alusel ja kuidas on see vara kaitstud. Isikuandmete töötlemise toimingute register on siin olnud oluline ja tänuväärne abivahend ettevõtetele, et mh tagada infoturve ning täita nt ISO 27001 jm standardite nõudeid. Ettevõtte töötajate arv ei ole määrav, oluline on info/andmete kaitse. Lisaks on Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud eraelu ja perekonnaelu ning isikuandmete kaitse tagamise kohustused. Isikuandmete töötlemise toimingute registreerimiskohustus on esmane ja oluline kohustus, mis tegelikkuses tagab just nende põhiõiguste hartas esitatud õiguste realiseerimist ja kaitset reaalses elus.

Artikkel 7

Era- ja perekonnaelu austamine

„Igaühel on õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust.“

Artikkel 8

Isikuandmete kaitse

„1. Igaühel on õigus oma isikuandmete kaitsele.

2. Selliseid andmeid tuleb töödelda asjakohaselt ning kindlaksmääratud eesmärkidel ja asjaomase isiku nõusolekul või muul seaduses ettenähtud õiguslikul alusel. Igaühel on õigus tutvuda tema kohta kogutud andmetega ja nõuda nende parandamist.3. Nende sätete täitmist kontrollib sõltumatu asutus.“

- Komisjoni ettepanek loob olukorra, kus iga ettevõtte peab viima läbi nüüd isikuandmete töötlemise toimingute registri pidamise asemel andmekaitsealaseid mõjuhinnanguid. Andmekaitsealane mõjuhinnang on see riskihalduse vahend, mille alusel saab selgeks, kas tegemist on kõrge riskiga andmetöötlustoiminguga. Kas töötlemistoimingud kujutavad endast tõenäoliselt suurt ohtu andmesubjektide õigustele ja vabadustele? Nendele küsimustele vastamine nõuab eraldi hindamist, sest vastus küsimustele sõltub alati

konkreetses kontekstist (nt mis andmeliigid, ulatuses, kus andmed asuvad jne). Seetõttu on muudatus arusaamatu, sest isikuandmete töötlemistoimingute ja riskide haldus muutub mahukamaks ja keerulisemaks praktikas ning andmetöötlejate vastutus nõrgeneb, sest igaks-juhuks on vaja nüüd täiendavalt hinnata ohte ja riske, et tõendada enda hindamise kohustuste täitmist.

- Kui kaob ära isikuandmete töötlemistoimingute registri pidamise kohustus ettevõtetal, kus on vähem kui 750 töötajat, siis kuidas saavad need ettevõtted üldse täita oma kohustust ja hinnata, kas neil on kõrge riskiga andmetöötluste – kui nad ei tea, mis andmetöötlusteprotsessid neil üldse on? See tähendab seda, et selleks, et ettevõtte saaks oma kohustust täita, peab ta ikkagi pidama isikuandmete töötlemise toimingute registrit, sest muidu ei ole ettevõttel infot, millised on need kõrge riskiga äriprotsessid/andmetöötlustoimingud, mida ettevõtte läbi viib ja mille osas on registri pidamine siis kohustuslik. Ehk tegelikkuses lisaks eelpool väljatoodud lisa mõjuhinna läbiviimise vajadusele, ei kao tegelikkuses registri pidamise vajadus ettevõtetal.

Kokkuvõtvalt oleme seisukohal, et Euroopa Komisjoni ettepanek ei arvesta reaalseid olusid andmehalduses ja ettevõtete halduskoormus hoopis kasvab, sest lisaks isikuandmete töötlemistoimingute registrile on nüüd tarvis vaja veel tõendada riskide hindamise läbiviimist füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele ning ettevõtete dokumentatsioon ja halduskulud hoopis kasvavad.

Oleme valmis kõiki eeltoodud punkte Eesti Andmekaitse liidu poolt täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

Marit Saaretal

Eesti Andmekaitse Liit

Juhatus